

Begeleiders gehandicaptenzorg belangrijke schakel bij gezondheidsproblemen

*“Ons uitgangspunt is de kennisbehoefte in de praktijk.”
Jenneken Naaldenberg is senior onderzoeker geneeskunde
voor mensen met een verstandelijke beperking. Fleur Boot is
arts voor mensen met een verstandelijke beperking bij Aveleijn,
en onderzoeker op de afdeling van Jenneken. Samen met
collega’s doen zij onderzoek binnen de academische
werkplaats Sterker op eigen benen van Radboudumc.*

Een academische werkplaats wat is dat?

Jenneken: “In de academische werkplaats werken wetenschappers samen met organisaties uit de praktijk. We doen dat vanuit verschillende disciplines, zo ben ik zelf geen arts, maar sociaal wetenschapper. Ons doel is om kennis over gezondheid bij mensen met een verstandelijke beperking te ontwikkelen en te verspreiden. Door dat samen met het werkveld te doen, voorkom je dat je kennis ontwikkelt die in een la belandt. Ons uitgangspunt is altijd: Wat is de kennisbehoefte van mensen uit de praktijk? We leren van en met onder meer begeleiders en cliënten, en door interventies op de werkvloer.”

Jullie gaan starten met een nieuw onderzoek. Waar richt dat zich op?

Fleur: “Op het ontwikkelen van een training rondom gezondheid van mensen met een verstandelijke beperking. Ik heb twee jaar onderzoek in verschillende landen gedaan naar toegang tot hulpmiddelen

en technologie voor mensen met een verstandelijke beperking. De uitkomsten van dat wereldwijde onderzoek werden eigenlijk de basis voor dit onderzoek. We gaan het op twee plekken uitvoeren: in Nederland en, met dank aan het Liliane Fonds, in Zambia.”

Voor wie is die training bedoeld?

Fleur: “Voor deelnemers die betrokken zijn bij de dagelijkse zorg voor mensen met een verstandelijke beperking, en geen medische achtergrond hebben. De bedoeling is dat het een model training wordt die je lokaal aan kunt passen en overal ter wereld in kunt zetten. Samen met het werkveld onderzoeken we hoe de training eruit moet gaan zien.”
Jenneken vult aan: “Met onderzoek in Nederland en Zambia wordt kennis en ervaring gebundeld. Het Liliane Fonds en de veldwerkers in Zambia hebben veel ervaring met dit type trainingen, en Nederland heeft goed opgeleide artsen voor mensen met een verstandelijke beperking.”

Hoe gaat jullie onderzoek vormkrijgen in Nederland?

Fleur: "We starten met discussiegroepen met mensen uit de praktijk. Om te onderzoeken wat hun kennisbehoefte is en welke handvatten ze missen. Aan begeleiders kunnen we vragen: Tegen welke problemen loop je aan? Bijvoorbeeld over de toegang tot zorg of het signaleren van een gezondheidsprobleem bij je cliënt en communicatie daarover. Als we eenmaal een opzet hebben voor de training dan gaan we die 'uitproberen' met mensen uit het werkveld. Met enquêtes en interviews willen we achterhalen of begeleiders er echt wat aan hebben. Daarnaast hopen we straks op een klankbordgroep,

waar begeleiders ook deel van uitmaken, die met ons meeleest -en denkt."

Kunnen jullie al iets zeggen over wat de training begeleiders gaat bieden?

Fleur: "Eigenlijk niet zo veel, want we hebben nog geen vastomlijnde vorm van de training. Die gaat zich ontwikkelen door dit onderzoek. We zien wel dat er vragen spelen. Veldwerkers in Zambia willen bijvoorbeeld mensen met een verstandelijke beperking beter leren betrekken bij hun op gezondheid gerichte projecten. Bij begeleiders in Nederland zien we dat er veel

kennis is over gedrag, maar dat kennis over gezondheid vaak niet toereikend is."

Hoe kan dat? Is gezondheid in Nederland binnen de sector geen thema?

Jenneken: "Zeker wel, maar in de sector is de focus verschoven van het medische naar het sociaal agogische perspectief op cliënten. Het is goed dat we dat puur medische model hebben losgelaten. Maar het is belangrijk om wel aandacht te houden voor gezondheidsvragen die deze doelgroep heeft. Soms komen gedragsproblemen voort uit gezondheidsproblemen, bijvoorbeeld als cliënten niet verbaal aan kunnen geven dat zij pijn hebben. Als begeleider is het goed om te weten dat er een lichamelijke oorzaak kan zijn. Kennis kan helpen om dat te herkennen. De verantwoordelijkheid voor medische zorg blijft bij de (huis)arts. Maar als begeleider ben je voor de cliënt vaak de belangrijkste schakel voor het signaleren en ondersteunen bij gezondheidsproblemen."

Wil jij straks meelezen en meedenken bij het onderzoek van Jenneken en Fleur? Laat het ons weten en stuur een mail naar [Jolanda Winters](#).